

З ПУБЛІЦИСТИЧНОЇ МАЙСТЕРНІ

20 ХВИЛИН З ВОЛОДИМИРОМ ЯВОРІВСЬКИМ

Диктор І: **20 ХВИЛИН З ВОЛОДИМИРОМ ЯВОРІВСЬКИМ**

Диктор ІІ: *“Що ж ми за народ такий?” – запитує себе і нас, українців, Володимир Яворівський – політик і публіцист, зрештою громадянин, якому гостро болить доля України та кожного українця. Без відповіді на це найважче запитання ми не означимо нашого національного обличчя. Отож, чесні і сміливі відповіді Володимира Яворівського в авторській програмі “20 хвилин з Володимиром Яворівським”.*

Яворівський: Вітаю усіх тих, хто готовий мене слухати цих двадцять недільних хвилин, а також тих, хто вже повернувся із служби Божої у церкві, і тих, хто постояв перед іконою вдома, зрештою, і тих, хто не дотримується цього древнього звичаю українців, але і не заперечує його.

Доброго ранку і дня вам, дорогі мої українці! В одній із своїх програм я розповів вам про живу українську легенду, незламного вояка Української Повстанчої Армії – Мирослава Симчича із Коломиї, який 33 роки відсидів у радянських концтаборах, брав участь у повстаннях в’язнів, кілька разів мав загинути, або бути розстріляним, та зберіг себе як людина, а головне, що людина – українська. І що він є з нами сьогодні, в нашому часі, в нашому українському товаристві. Я щасливий, що за кілька днів до початку Революції Гідності зустрів його в Києві, за кермом свого авта возив його столицею, слухав. Маю унікальну світліну з ним. Та сьогодні є щаслива нагода наблизити до вас цю справді дивовижну, історичну людину з Карпат – Мирослава Симчича. Нещодавно мені зателефонував мій син Святослав, журналіст із Львова, і сказав: “Їдемо тату з Олексієм Білоусом до Симчича. Він вас часто згадує, слухає вашу передачу. Якщо маєте час – поїхали!”. Я дуже того хотів, але був вельми зайнятий, не зміг, пообіцявши, що таки відвідаю Симчича в його родинному гнізді. Олексія Білоуса я пам’ятаю із останнього Майдану. Із моїм Святославом вони здійснювали регулярні авторейди зі Львова до Києва, везучи мікроавтобусом харчі та одяг для повстанців. Після важкої дороги вони зігрівалися в моїй родині гарячим борщем та коротким перепочинком. Олексій власноруч поставив під будинком профспілок львівського намета, що згорів під час трагічної пожежі. Якось Олексій розповів, що його покійна бабуся Катерина із псевдо “Ластівка” була зв’язковою у сотенного УПА Мирослава Симчича, він же Кривоніс, і, помираючи попросила, щоб онук, як підросте, поїхав до сотенного і вклонився йому від Ластівки. І саме зараз Олексій їхав у Карпати, у Вижній Березів біля Коломиї, бо нарешті здобув моральне право виконати заповіт бабусі Катерини. Олексій після активної участі у двох Майданах ще й поволонтерив на Донбасі, на передовій під кулями. Та ось щойно я отримав на електронку листа, якого вам зачитую: “Американці досі

викладають у військових академіях бій взводу десантників Нормандії, коли ті вивели з ладу німецьку батарею і вбили кілька десятків фашистів. А у бою під Космачем, взимку 44-го, сотня повстанців УПА під орудою двадцятидволітнього Симчича-Кривоноса знищила тільки в одному бою близько п'ятисот енкаведистів разом із їхнім, лихої слави генералом Дергачовим. Тим самим Дергачовим, котрий депортував кримських татар у 44-му, коли цілу націю у вагонах-товарняках протягом доби вивезли до Середньої Азії. І те саме готують оскаженілі московіти вчинити з татарами і зараз”.

Поясню цей факт словами талановитого публіциста Володимира Гонського, котрий відстояв поруч із Євгеном Ніщуком на трибуні Майдану Гідності люту революційну зиму, із його нарису про Симчича, зачитую: “Той бій сотні Симчича-Кривоноса з енкаведистами був етапом переможної битви за одну з упівських столиць – величезне селище Космач, не доступне до того ні німцям, ні більшовикам, ні будь-яким іншим зайдам”. Кінець цитати. Симчич це згадує так, читаю: “Там було повно наших військ, але ми не хотіли приймати бій у селі, щоб село не згоріло. То зумисне відступали з села. На околицю Космача, в залісненій місцевості більшовики зайшли тріумфально: вони не сподівалися, що буде їм спротив. І почав Ванька гулять, грабити людей, гвалтувати жінок і таке інше, що вони вміли робити. Коли більшовики розслабилися, наші частини оточили Космач і почали їх бити. Бій ішов три доби, без перерви. Вистрілявши весь запас своєї амуніції, червоні подали радіограму в Станіслав у штаб дивізії, щоб додали їм підкріплення. А цю радіограму наша розвідка перехопила – зі Станіслава відповіли, що поміч буде. Наше командування вирішило не допустити допомоги. Двісті п'ятнадцять стрільців треба було замаскувати так, щоб ворог не запідозрив нічого. Місцина знайшлася. Гори там обійняли дорогою підковою. Мені подумалося, що сам Господь створив наші гори, щоб нищити в них непроханих зайд, – згадує Симчич. Ворожа колона з'явилася зранку: дванадцять вантажівок студебекерів, тісно набитих солдатами і одна легкова автомашини зупинилися на самому краєчку провалля, перед щойно розібраним повстанцями мостом. Усі були на виду. За дві з половиною години ми знищили майже всіх – чотириста п'ять солдатів і офіцерів полку дивізії НКВД включно з їх командиром – генерал-майором Дергачовим”. Кінець цитати Симчича.

Чи жаль цих майже всіх? – Дуже. Але ж і страшенно жаль сотень тисяч замучених борців з ОУН, УПА, яких сьогодні так не вистачає Україні і людству. Усіх жаль, утім між ними є різниця: одні прийшли на чужу землю зі зброєю встановлювати новий порядок, а інші захищали цю свою землю і право українського народу самому вибирати свою долю. У бою Симчича було поранено. Він згадує: “Десять хвилин бою розривна куля влучила мені в праву руку, перебивши кістку вище ліктя. Про рану я нікому не признався, бо коли командир у бою падає, то падає бойовий дух вояків. Міцно перетягнув рукав кожуха на кисті, щоб кров не стікала. Через кілька годин бою я впав без свідомості – далася все-таки в знаки втрата крові”.

Почалася гангрена, лікарі категорично радили ампутувати руку. Але Симчич і тут не здався, цитую: “Путню пораду дав мені один господар: “Синку, не слухай тих докторів, а візьми з жолоба з-перед корови трину, запар її і промивай рану – меш мати здорову руку”. Послухав я старого чоловіка і невдовзі гангрена відступила. У сні є

різне зілля, воно третєся, коли корова їсть сіно і осідає на дні жолоба. Пилок з того різнозілля має чудові лікувальні властивості”.

Зимою 1946-го, аж до весни Симчич хворіє на тиф. Один з моментів розповіді Симчича-Кривоноса звучить особливо хвилююче, читаю: “Я пам’ятаю останню розмову з підпоручником крайового проводу Дзвінчуком восени 1946 року. Він зібрав нас, п’ять чоловік сотенних – Білого, Вихора, Спартана і Юрка: “Хлопці, походи скінчилися, заходимо в глибоке підпілля на довгі десятиліття, мінімум на сорок–п’ятдесят років. Мусимо показати перед світом, що Україна боролась, бореться і буде боротися до повної перемоги за свою незалежність”.

Чи могли воїни УПА втекти за кордон? – Могли. Симчич доправляв у Мадярщину поранених, міг там залишитися – повернувся. Весна і літо 1947-го, рейд Буковиною аж до Бессарабії і назад. Як витримували все це повстанці, відповідає Симчич: “Були такі періоди під час великих облав осінніми дощами, дощ, дощ, і дощ, мокрі, змерзлі, голодні, а воші такі, що не треба шукати, потягнув-потягнув, тай маєш повну жменю. Бо в такій біді, нужді страшно воші кидаються на людей. Відтак нас почав тиф косити, екзема дуже мучила. Ми часто переходили Прут і Черемош убрид зимою. Ще звечора замочиш ноги, а до рання маршируєш. Ранок настав, у лісі чи в чагарнику не накладеш вогню, щоб посушитися, бо дим – і ти вже себе видаєш. Цілу ніч замерзлий ідеш, відтак цілий день сидиш, аж поки до вечора не обсохнеш від свого тіла трішки. Ноги гнили від стопи і майже по пояс”.

Четвертого грудня 1948 року Симчич-Кривоніс із Петром Черницем перевіряли зимові криївки. Сніг перестав падати і не заносив сліди. Вирішили перечекати в перевірній хаті. Раптом хату оточили енкаведисти, друзі вели бій від першої години дня до десятої вечора. “Людолови запалили хату, – говорить Симчич. –Тоді, пам’ятаю, вирішив – краще згоріти – і зомлів від диму. Коли прийшов до тями, був уже як клубок, обмотаний шнурками”. Кінець цитати.

Під тортурами Симчич не виказав нікого. Навіть зараз, у 93 роки, Мирослав Симчич може твердо тримати в руках зброю, ненавидить і зневажає ворогів України та готовий прислужитися своєму народові хоча б словом і прикладом власного життя.

Від верхньої української влади легендарний сотенний Симчич-Кривоніс має медаль “За мужність” (2008 р.) та “Орден слави” (2015 р.), і соціальну пенсію – я наголошую – 1300 гривень. Не можу не втрутитися у цю розповідь, не можу. Що з нами відбувається, українці? Серед героїв України ходять, подзенькують золотою зіркою одіозний корупціонер Юрій Бойко, В’ячеслав Богуслаєв, Борис Дейч, що залишився в Криму разом із Миколою Багровим, Юхим Зв’ягінський, втікач Сергій Тулуб, донецький “месний” поет Борис Белаш, який носив пиво колись Януковичу в сауно і зараз живе в окупованому Донецьку разом із Георгієм Скударем, Володимир Литвин, Борис Олійник, що оплакує Союз. Можете самі продовжити цей антигеройський список, але там не знайдете ні Надії Савченко, ні Марка Паславського посмертно, не знайдете й Мирослава Симчича – живого втілення вірності Україні, мужності і любові до неї, не знайдете.

На ім’я президента України Петра Порошенка вже надійшло кілька офіційних подань з проханням присвоїти Мирославу Симчичу звання Героя України. Вже більше року ці подання перебувають на розгляді в адміністрації. І 1300 гривень пенсії для Ге-

роя, пане Міністре соціального забезпечення Павле Розенко, не соромно? Та найбільше вражаюче – на запит народного депутата Василя Пазеняка до МВС України 2014 року відповіли, що в архівах з імені Мирослава Симчича досі не знято грифу “особливо небезпечний злочинець”: чинив збройний опір при затриманні. Це на двадцять п’ятому році по відновленню української державності, за яку боровся і проливав кров Симчич. Щоб хоч трішки розбавити цю гнітючу картину, подякую коломийській громаді, що поставила у центрі міста прижиттєвий пам’ятник героєві-земляку і надала маленьку однокімнатну квартиру; в рідному селі Симчича Вижний Березів на його родинному подвір’ї вдячні односельчани поставили новий невеличкий будинок з усіма вигодами, а вулицю назвали його бойовим псевдо – вулиця Кривоноса. Над будинком Симчича завжди майорять два прапори – синьо-жовтий і червоно-чорний. Дім на горбку, то прапори видно здалеки і завжди. Сказано: “Судить їх за ділами їхніми”.

Читаю далі листа зі Львова: “Олексій Білоус виконав волю своєї покійної бабусі – зв’язкової УПА Ластівки, особисто віддав честь, вклонився справжньому героєві України, сотенному Мирославу Симчичу. За гостинним столом Симчичів відбулася розмова двох українців різних поколінь, але про одне і теж, що болить, тривожить, викликає гнів або радість. Фрагменти стенограми цієї непростої бесіди надсилаємо. Користуйтеся на свій розсуд”. Я і користуюсь.

“Олексій Білоус запитав Симчича: “Сімдесят років тому українці вели непримиренну збройну боротьбу з імперською окупацією. Жертви, репресії, втрати, страждання були важкі. Тепер молоді патріоти знову мають в руках зброю. Знову втрати, страждання, кров. І ворог практично той самий. Коли було важче: тоді чи зараз?”

Мирослав Симчич відповідає йому: “Думаю, зараз нам багато в чому важче. Коли ми боролися за українську державу сімдесят років тому, то вся Європа, та й увесь світ разом з Америкою були в стані великої війни. Здавалося, тоді всі розуміли, що сталінська репресивна імперія, орда не зупиниться на розгромі німців, а лише почне набирати обертів. Щодня ми жили надією, що найближчим часом сталінізм і демократія увійдуть в конфлікт, бо вони не сумісні і непримиренні за своєю природою. Якщо не прямого збройного зіткнення між цими системами, то хоча б допомоги від цивілізованого світу ми постійно чекали. Це велике сподівання додавало сил, навіть коли їх уже не залишалося. Навіть на Колимі, у таборах, ми ще довго чекали, що більшовизм і цивілізація не зможуть співіснувати, та були готові за першим сигналом порвати колючий дріт і знову братися за зброю, не лише українці, а й прибалти, кримські татари, чеченці, інгуші... Європа з Америкою тоді злякалися, доторгувалися до того, що фактично віддали Сталінові не лише Україну, а й Східну Європу. Всі знають, що з того вийшло, але тоді ми цього не знали і вірили в краще. З вірою і надією в серці боротися легше. Що є зараз? Ворог цивілізованого людства той самий, загроза та сама, а Європа з Америкою ніби не хочуть розуміти про що насправді йдеться. Вигадали якісь мінські змови, піддиктовку Путіна, про щось там шепочуться тайкома Кучма, Медведчук, сепаратисти, бандюки. Санкції – це добре, але Росія завжди була голодною, п’яною, заздрісною. Їх злиднями на розум не навернеш – голодні вони ще небезпечніші для всього світу. Тим часом я знаю, як важко морально нашим хлопцям на Сході, замало сучасної зброї та

амуніції. Велика стурбованість нормального світу сама собою московських терористів не зупинить, не знищить їхні танки чи гармати. Але ми маємо головну зброю на війні – почуття нашої правди і моральної переваги перед ворогом. Ми все одно переможемо цього разу, але коли і якою ціною? Ця ціна буде на совісті теперішньої нашої влади, кабінетних генералів, а також на совісті ситих Європи та Америки, що сподіваються зупинити Путіна лише українською кров'ю і крамарськими торгами”.

Запитання Олексія Білоуса: “Досі ніхто не відповів за Іловайськ, Дебальцеве, за Небесну Сотню. Далі судять несправедні судді, ведуть розслідування “діамантові” прокурори, депутатки зубожілого народу ходять з сумочками за п'ять тисяч доларів на сесії. Хлопці добровольці в шанцях і бліндажах під Станицею луганською і Донецьком, Маріуполем про все це чують і знають. А в тилу якісь дуже підозрілі і варті сумнівів теракти, нашвидкоруч зліплені судові справи – тривожно нам тут. Уявіть, як непевно та неспокійно хлопцям там, у шанцях”.

Мирослав Симчич відповідає Олексію Білоусові: “Це пов'язано з морально-громадянською відповідальністю. В УПА кожний старшина, кожний командир, навіть найменшої групи, особисто відповідав не тільки за успішне проведення операції чи акції, але й за кожну невинуватну помилку чи втрату. Ми мали дуже сильні службу безпеки, розвідку і контррозвідку, за найменше злодійство чи дрібне зловживання суворо карали навіть перевірених бійців. Було тверде правило: хто вкраде чи схибить у малому, той вкраде чи зрадить у великому. Тому кожен партизан або підпільник твердо вірив своєму провідникові, а командири вірили бійцям. Без цієї довіри і високої української ідеї чи протрималися б ми так довго? Я знаю, що теперішні українські солдати віряють своїм командирам там, на фронті. Я не знаю, чи вірять вони твердо своєму Президентові, його генералам з міністрами, без цієї довіри не буде перемоги. Цю довіру, не лише війська, а й цілого народу можна виграти чи видурилити на виборах, але неможливо втримати без рішучих, справжніх, щоденних дій. Коли на виборах переміг Петро Порошенко, я мав надію, що він, коли українську землю топче брудний черевик москаля, повністю відкине власні інтереси заради України. Я хотів вірити, що заради визволення від московського ярма, назавжди він стане народним лідером, збере навколо себе справжніх українських патріотів. Досі хочу в це вірити, але чим далі, то важче. Це остаточна війна за справжню незалежність України від Московії, за історичний вибір українців. Але чому далі дуріють від неміряних, крадених грошей хабарники, олігархи, казнокради, ніби для них ніякої війни нема. Тому, думаю, що зараз українським патріотам морально важко, побачать – і знають про це. Але вони мусять знати, що за якийсь час багатьох цих імен ніхто добрим словом і не згадає, а віра, мужність і перемога лицарів залишаться назавжди. З Богом! Слава Україні”.

А я від імені мільйонів радіослухачів кажу вам: “Пане Мирославе, слава Мирославу Симчичу!”.

Диктор І: Ви слухали радіопередачу “20 хвилин з Володимиром Яворівським”.

Перша програма Українського радіо.

20 березня 2016 року.

Матеріал підготувала **Мар'яна Опірська** – студентка факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка